

АР-м и Парламент

Непэ анахь зигъо Йофыгъохэм атегуучылагъэх

Аш хэлэжьагээх АР-ын
и Лышхьэу Күүмпүйл
Мурат, министрэхэм я
Кабинет хэтхэр, федераль нэ
ыкын республики
кэ күүлыкүхэм, ведом-
ствэхэм япащэхэр, нэ-
мыкхэр. Зэхэсгэг бор
зэришагь Парламентын и
Тхъаматэу Владимир На-
рэжнэм.

«Правительственнэ сыхъатыр» повесткэм щагъэнэфагъэхэм апэрагь. КоронавирусыкIеу дунаир зэлъзызыкIугъэм пэшүе-

Кіоре Іоффе республикам ызызашуахыхарэр, непэ гумекытыгуо ышылехэр ары зыфэгъэхъыгъағъэр. Игъекотыгъеу пстэумэ къащи-тэгъозағъэх АР-м псауныгъэр къеухъумэгъэним-кэ иминистрэу Мэрэтықьо Рустем.

Аш къызэриуагъэмкіэ, апэрэ мафэу тиреспубликэ узыр къызихъагъэм къыщегъэжъагъэу штэмэ, ар

рэ. Мы уахътэм коронавирусыкіләр къыхагъэштыгъезу нэбгырэ 1842-мэялазэх. Госпиталищэу ашпае агъэспыгъэхэр чынпэ 1920-мэ ательяутагъэх. Панктоза симе избүтэх

джыдэдэм ахэм нэбгырз 800-м ехүү ачлэль, хынчлээу аппаратхэм апыгьеэ нагын эхэр нэбгырз 15 мэхүүх. Госпитальхэм я процент 13-р мы уахтэм нэкцүү.

(Икіеух
я З-рә нәкіуб. ит).

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм ия LVII-рэ зэхэсигьо, аужырэ мазэхэм хабзэ зэрэхъугъэу, пэудзыгъэ шыклем тетэу күагъэ.

A collage of video feeds from a video conference. The top left features a large feed of Rostov Governor R. B. Lukoil. The top right shows a grid of smaller feeds for other participants. Below these are several rows of smaller video feeds showing various individuals in different settings.

ЧыпІэ тедзэ 260-рэ къызэIуахыщт

Непэрэ мафэм Адыгеим ит госпиталищымэ чып!э 920-рэ я!. Тыгъэгъазэм и 15-м ехъул!эу джыри чып!э тедзэ 260-рэ кызыл!уахынэу агъэхъазыры.

Къэлэ сымэджэшым икор-
пусхэм аашиц иышкілгээ юф-
шлэнхэр щырагъеклокыых. Мы
мафэхэм кислороднэ системэ-
хэм ягъялуун рагъэжьешт. Мы

пстэури охътэ кіекіым къы-
клоң зэшүахынэу ыкы зэпыу
имылэу кислородыр һээгнэ
учреждением къылхэхъаным
анахъэу аналэ тырагъэтнынэу

республикэм ипащэ пшъэрыйл
кыыгъэуцугъ.

Адыгэ республикэм псаныгъэр къэухъумэгъэнымкэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем

къызэриуагъэмкіэ, бэмышлеу
Мыекуапэ къыщызэуахыгъэ
амбулаторнэ гупчэм пэтхью-
лутхью къыззеткыгъэ нэбгы-
ри 100-м ехъу мафэм къеа-
ллэ. Аш фэдэ гупчэ къызэуа-
хынэу джыри агъенафэ. Ар-
урамэу Калининым ыцлэ зы-
хырэм иунэу N 213-м (я 3-рэ
поликлиникэр) тетынэу агъэ-
нафэ.

— Упльэкунымкѣ гъэлоры-
шлангъэр «линие плътирхэм»
шлангъэр къатырэм лъыплъэ-

нэу пшъэрыйт фэсэшы. Ишыклагъэ зыхьуклэ «Единэ Россиен» ишъолтыр күтамэ, «ОНФ-р», общественнэ организациехэр, ныбжъуклэ купхэр лэплигэльү афэхъунхэу къярэджэх. Аш даклоу амбулаторнэ сымаджэхэм ильом лэзэгту уцхэр алэклахьэмэ ыкчи коронавирусыр къязэутэктыгъагъэмэ япсауныгъэ изытет зыфдэм лыил்பээнхэ фае, — кыыгуагъ Күумпыл Мурат.

АБРЭДЖ Сэтэний.

Непэ анахь зигъо Іофыгъохэм атегущылагъэх

(Икъеху).

Арэу щитми, вирусыр джыри «Іэсагъэп», кызызэулэхэрэм яичагъэ хэхьо зээлтийн. Аш фэшлэхэрэй 260-рэ Мыеекъопэ къэлэ сымэджэшүүм щагъэпсынэурагъэжьагь, охтэ бла-гъэм ар атгашыщт. Министрэм кызызэриуагъэмкэ, госпиталыр сымэджэшүүм ихирургическе отделение зычайтам щашы. Аш щяэзэнхэй планым хагъэуцогъагъэхэр зэхлахагъэхго, елбэтэу шыгъэн фэе операциехэр Адыгэ республике сымэджэшүүм щагъэцэлэштүү.

Медицинэм иофышыу пстэумки нэгтырэ 1892-рэ корона-вирусыкиме ебэны. Ахэм ашыншүү 587-мэ поликлиникэхэм иоф аашаша, 936-рэ госпитальхэм ачайтых. Джащ фэдэу Мыеекъопэ къэралыгьо технологическе университетын имединин институтре Мыеекъопэ медицине коллежийрэ яапшьэрэ курсхэм ястудентхэй нэгтырэ 401-ра ахэм іэпилэгьу афэхьху.

Коронавирусыкиме кызызэулэхэрэр зэхэри сымэджэшүүм чэлтийнхэй зэримыншиклагъэм зэхэри тишигъуаз. Аш фэдэу унэм исхэм яэзэнхэй медицине бригади 136-рэ агъэпсыгь.

Сымаджэр нахьыбэ зэрэхьурэм кыыхэкыкиме, ахэр зэрэзеклоштхэ транспортыр имыкъужьэу, муниципальнэ образованиехэм 26-рэ къаратыгь, волонтерхэри къадеях. Зэхэри авомашинэ 35-мэ медицине бригадэхэр зэрашх, кызэоллагъэхэм компютернэ томографие ашынэу ашэ.

Мыш льыпидзагъэу томографхэм ягуу кыышыгь. Ахэм бэдээд атэгъэугъэ хуугъэ. Вирусыр кызэоллагъэу кызахагъэштгэхэм ямызакъо, аш щишийнэу, пешшорыгъэшьэу зязгъэупльэклумэ зышлонгъохэр кахаехъожых. Мэрэтикью Рустем кызызэриуагъэмкэ, коронавирусын пешшукольянэм пае федеральнэ ахьшэу къафатуулшагъэмкэ джыри томографиту къащэфыт. Зыр Мыеекъуапэ, ятлонэрэд Коххэблэ районын ашагъэуцщих. Мыш дэжымы министрэм кыщыклагъэтхыгь, томографиер цыфым имышыклагъэу, лыеу ышынныр псауныгъэмкэ зэрэдэим.

Республикэм лаборатории плыимэ иоф щаша, ау ахэм аякъуачи имыкъужы хуугъэ. Мыш дэжымы пешшорыгъэшьэу зязгъэупльэклумэ зышлонгъохери кыхаехъох. Чэц-зымафэм 1600-м кыщымыкиме арашалэ. Мэфитлум нахь мыкласэу анализы ашы, ау зэрбэдэдэм кыыхэкыкиме, поликлиникэхэм охтэ къэлэ ашагъэхъажынэу ифхэхэрэп, цыфхеми гужуагъэу макс арагъэунэу мэхь. Иофхэр нахь кыгъэпсынхэм пае джыри зылабораторие Мыеекъопэ къэлэ сымэджэшүүм щагъэпсынэурагъэжьагь.

Джащ фэдэу цыфхэм анализу атагъэм кыгъэлэгъуагъэр игъом алъагъээснэу зэрэмыхъурэм фэшлэхэрэй 260-рэ Мыеекъопэ къэлэ сымэджэшүүм щагъэпсынэурагъэжьагь, охтэ бла-гъэм ар атгашыщт. Министрэм кызызэриуагъэмкэ, госпиталыр сымэджэшүүм ихирургическе отделение зычайтам щашы. Аш щяэзэнхэй планым хагъэуцогъагъэхэр зэхлахагъэхго, елбэтэу шыгъэн фэе операциехэр Адыгэ республике сымэджэшүүм щагъэцэлэштүү.

Зэхлахагъэу зыр кызызэулэхэрэм яичагъэ зыхахьом поликлиникэхэм уафытеонири къин хуугъагь. Аш фэшлэхэрэй 122-кэ үтөн пльэкынэу джыри зы линие агъэпсыгь. Ашкиме джэуап къэзитыгъыщт операторхэм яичагъэ 40-м нахьынэу, психологхэри ахэм ахагъэхъонхэй үүж итых.

Вирусыр кызызэоллагъэу унэм исэу зэлээхэрэм ящикигээзэгь ууцхэри гумэкыгъоу цыфхэм яичагъэм ашыщ. Ахэр ыпкиме хэмийлэх аратынхэм пае федеральнэ ахьшэу сомэ миллион 17-м хуу республикэм кызызэрэфхэйагъэр Мэрэтикью Рустем кызызэриуагъэмкэ, коронавирусын пешшукольянэм пае федеральнэ ахьшэу къафатуулшагъэмкэ джыри томографиту къащэфыт. Зыр Мыеекъуапэ, ятлонэрэд Коххэблэ районын ашагъэуцщих. Мыш дэжымы пешшорыгъэшьэу зязгъэупльэклумэ зышлонгъохэр кахаехъожых. Мэрэтикью Рустем кызызэриуагъэмкэ, коронавирусын пешшукольянэм пае федеральнэ ахьшэу къафатуулшагъэмкэ джыри томографиту къащэфыт. Зыр Мыеекъуапэ, ятлонэрэд Коххэблэ районын ашагъэуцщих. Мыш дэжымы пешшорыгъэшьэу зязгъэупльэклумэ зышлонгъохери кыхаехъох. Чэц-зымафэм 1600-м кыщымыкиме арашалэ. Мэфитлум нахь мыкласэу анализы ашы, ау зэрбэдэдэм кыыхэкыкиме, поликлиникэхэм охтэ къэлэ ашагъэхъажынэу ифхэхэрэп, цыфхеми гужуагъэу макс арагъэунэу мэхь. Иофхэр нахь кыгъэпсынхэм пае джыри зылабораторие Мыеекъопэ къэлэ сымэджэшүүм щагъэпсынэурагъэжьагь.

Къаритыжьээ, коронавирусыкиме къеоллагъэу цыфхир зызегуца-фэкэ пстэумэ апэу участковэ терапевтвим къеджэнэр шооклэ зимишээ иофу зэрэштитм кын-кыгъэтхыгь. Номерэу 122-кэ ар зэшлопхын пльэкынэу зэрэхъуэри джыри зе кыыкитыгъыгь.

Нэүжым министрэм иодклад тегущыгъэхээ, АР-м и Лышшхэй Къумпый Мурат коронавирусы

мыхэм ягъэцэлээн зэрэлтыгъэхэрэм имызакъо, эпидемиологилем ыльэныкъоклэ иофхэр нахьышу шыгъэнхэм фытегъэ-псыхъягъэу иофшэн гъэнэфагъэ зэшшуахын фае.

Аш льыпидзагъэу Къумпый Мурат республикэр лъэпкъ проектхэм, къэралыгьо програм-мэхэм ыкчи социальнэ-экономике хэхьоныгъэхэм афытегъэ-псыхъэгъэ унэе программэм зэрахэлжээрэд кыыуагь. Ахэм къащыдэлтигэгъэ къэгъэлэгъонхэр республикэм ыгъэцакъэхэм, хэхьоныгъэхэр зэрэшшытхэм, коронавирусын зэрарэу кыхыырэд нахь маклэ зэрэхъуштим кыкыгъэтхыгь.

Къихащт 2021-рэ ильэс бюджетым ыкчи 2022 — 2023-кэ агъэнэфагъэхэм афэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэм ипроекты нахь шхьаалу зэхэсэгын зигугуу щашыгъэхэм ашыщ. АР-м финансхэмкэ иминистрэ игуадээ Екатерина Косиненкэм проектил нэүасэ кыфишигъэхээ.

2021-рэ ильэс бюджетыр пстэумки сомэ миллиард 24-рэ миллион 620,2-рэ хуунэу пешшорыгъэшьэу агъэнэфагъ. Харьджхэр мызыгъэгум нахь бэштых. Сомэ миллиард 25-рэ миллионы 145,8-у къалтигээ. Сомэ миллиард 525,6-рэ ёкыкленэу мэхь. Прогнозхэмкэ, хэбзэлахьэу ыкчи мыхбээлахьэу 2021-рэ ильэсийм кыхэхъоштим сомэ миллиард 11-рэ миллион 549,6-рэ.

Бюджетым ипроцент 60-р социальнэ лъэныкъом пэлхъяа. Ар сомэ миллиард 14-рэ миллион 282,6-рэ мэхь. Коронавирусын пешшуклерэ иофхэрэзэхэм къинигаа хуунэу кынздахынгъэхэм псауныгъэм икъеухуумэн иягъэ зэрэрагъэгъигээр министрэм игуадээ къихигъэшыгь. Аш ильэнэкъо зэфшэхъяафхэм, гүшүүлэх ашы, иэзэгь ууцхэри цыфхэм алэккэгъэхъэгъэнхэм, иофшэнэм иветеранхэм, тымын шыгъагъэхэм ацэхэр ашынхэм

пае іэпилэгьу ятыгъэним, нэмыкхэм апэуагъахъэрэм зыпари зэрэхамыгъэхъяа апэрэ. 2020-рэ ильэсийм тызыхэтим ахэм апае агъэнэфагъэгъэм фэдиз кыхьащимки кыдальтыгъэр.

Гъэсэнгъэм, культурэм, медицинэм, гъогушынэм, нэмыкхэм апэуагъахъэрэм зыпари зэрэхамыгъэхъяа апэрэ. 2020-рэ ильэсийм тызыхэтим ахэм апае агъэнэфагъэгъэм фэдиз кыхьащимки кыдальтыгъэр.

Законопроектын АР-м и Ульяновск-лытэктээ палатэ хэппльягь. Аш ишаа Павел Стаценкэм кызызэриуагъэмкэ, зыдьрамыгъэштэн кыххэкыгъэзэп. Депутатхэм республикэм ифинанс тхыль шхьаалэ фэгъэхьыгъэ законопроектыр апэрэ еджэгъумки аштагь.

Нэүжым шооклэ зимишээ медининэ страхованиемкэ Адыгэ Республиком и Чыгынэ Фонд 2021-рэ ильэсиймкэ ибюджет ыкчи аш кыккэлэхъюшт ильэситумки агъэнэфагъэхэм афэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэм ипроект тегущыгъэхээ. Аш ёкыкленэфагъэхэм, хэхьоныгъэхэр зэрэшшытхэм, коронавирусын зэрарэу кыхыырэд нахь маклэ зэрэхъуштим кыкыгъэтхыгь.

Пенсионерыр зэрэпсэун ыльякышт ахьшэ анахь маклэ афэгъэхьыгъэ хэбзэгъэуцугъэм зэххокыныгъэхэр фашыгъэх. Къихащт 2021-рэ ильэсийм ар сомэ 8388-рэ хуунэу мы ильэсийм ишьшхэйэ мазэ агъэнэфагъэгь. Аш ёкыкленэфагъэхэм, хэхьоныгъэхэр зэрэшшытхэм, коронавирусын зэрарэу кыхыырэд нахь маклэ зэрэхъуштим кыкыгъэтхыгь.

Джащ фэдэу Къэралыгьо Советын — Хасэм и Регламент, коррупции пешшуклерэгъэнхэм, къэралыгьо граждан къулыкүм, социальнэ псууплэ фондым хахьэрэд унэхэм ятын, бюджет зэфшытыгъэхэм, Чыгынэ Фондом ар сомэ 10022-у зэрэгхэйэнэфагъэхэм кыххэкыгъэзэп. Къихащт ильэсийм Адыгэимкэ пенсионерыр зэрэпсэун ыльякышт ахьшэ анахь маклэ сомэ 8540-рэ зэрэхъуштим.

Джащ фэдэу Къэралыгьо Советын — Хасэм и Регламент, коррупции пешшуклерэгъэнхэм, къэралыгьо граждан къулыкүм, социальнэ псууплэ фондым хахьэрэд унэхэм ятын, бюджет зэфшытыгъэхэм, Чыгынэ Фондом ар сомэ 10022-у зэрэгхэйэнэфагъэхэм кыххэкыгъэзэп. Къихащт ильэсийм Адыгэимкэ пенсионерыр зэрэпсэун ыльякышт ахьшэ анахь маклэ сомэ 8540-рэ зэрэхъуштим.

Хъут Нэфсэт. Сурэхэр А. Гусевым тыврихыгъэх.

Къэхагъэштхэрэм вирусхэм ашагъэуцщих. Мыш дэжымы пешшорыгъэшьэу зязгъэупльэклумэ зышлонгъохэр кахаехъожых. Мэрэтикью Рустем кызызэриуагъэмкэ, коронавирусын пешшукольянэм пае федеральнэ ахьшэу къафатуулшагъэмкэ джыри томографиту къащэфыт. Зыр Мыеекъуапэ, ятлонэрэд Коххэблэ районын ашагъэуцщих. Мыш дэжымы пешшорыгъэшьэу зязгъэупльэклумэ зышлонгъохери кыхаехъох. Чэц-зымафэм 1600-м кыщымыкиме арашалэ. Мэфитлум нахь мыкласэу анализы ашы, ау зэрбэдэдэм кыыхэкыкиме, поликлиникэхэм охтэ къэлэ ашагъэхъажынэу ифхэхэрэп, цыфхеми гужуагъэу макс арагъэунэу мэхь. Иофхэр нахь кыгъэпсынхэм пае федеральнэ ахьшэу къафатуулшагъэмкэ джыри томографиту къащэфыт. Зыр Мыеекъуапэ, ятлонэрэд Коххэблэ районын ашагъэуцщих. Мыш дэжымы пешшорыгъэшьэу зязгъэупльэклумэ зышлонгъохери кыхаехъох. Чэц-зымафэм 1600-м кыщымыкиме арашалэ. Мэфитлум нахь мыкласэу анализы ашы, ау зэрбэдэдэм кыыхэкыкиме, поликлиникэхэм охтэ къэлэ ашагъэхъажынэу ифхэхэрэп, цыфхеми гужуагъэу макс арагъэунэу мэхь. Иофхэр нахь кыгъэпсынхэм пае федеральнэ ахьшэу къафатуулшагъэмкэ джыри томографиту къащэфыт. Зыр Мыеекъуапэ, ятлонэрэд Коххэблэ районын ашагъэуцщих. Мыш дэжымы пешшорыгъэшьэу зязгъэупльэклумэ зышлонгъохери кыхаехъох. Чэц-зымафэм 1600-м кыщымыкиме арашалэ. Мэфитлум нахь мыкласэу анализы ашы, ау зэрбэдэдэм кыыхэкыкиме, поликлиникэхэм охтэ къэлэ ашагъэхъажынэу ифхэхэрэп, цыфхеми гужуагъэу макс арагъэунэу мэхь. Иофхэр нахь кыгъэпсынхэм пае федеральнэ ахьшэу къафатуулшагъэмкэ джыри томографиту къащэфыт. Зыр Мыеекъуапэ, ятлонэрэд Коххэблэ районын ашагъэуцщих. Мыш дэжымы пешшорыгъэшьэу зязгъэупльэклумэ зышлонгъохери кыхаехъох. Чэц-зымафэм 1600-м кыщымыкиме арашалэ. Мэфитлум нахь мыкласэу анализы ашы, ау зэрбэдэдэм кыыхэкыкиме, поликлиникэхэм охтэ къэлэ ашагъэхъажынэу ифхэхэрэп, цыфхеми гужуагъэу макс арагъэунэу мэхь. Иофхэр нахь кыгъэпсынхэм пае федеральнэ ахьшэу къафатуулшагъэмкэ джыри томографиту къащэфыт. Зыр Мыеекъуапэ, ятлонэрэд Коххэблэ районын ашагъэуцщих. Мыш дэжымы пешшорыгъэшьэу зязгъэупльэклумэ зышлонгъохери кыхаехъох. Чэц-зымафэм 1600-м кыщымыкиме арашалэ. Мэфитлум нахь мыкласэу анализы ашы, ау зэрбэдэдэм кыыхэкыкиме, поликлиникэхэм охтэ къэлэ ашагъэхъажынэу ифхэхэрэп, цыфхеми гужуагъэу макс арагъэунэу мэхь. Иофхэр нахь кыгъэпсынхэм пае федеральнэ ахьшэу къафатуулшагъэмкэ джыри томографиту къащэфыт. Зыр Мыеекъуапэ, ятлонэрэд Коххэблэ районын ашагъэуцщих. Мыш дэжымы пешшорыгъэшьэу зязгъэупльэклумэ зышлонгъохери кыхаехъох. Чэц-зымафэм 1600-м кы

БЭЧЫЖЬ Лейлэ Абубэчыр ыпхъур

Адыгэ лъэпкъым члэнгъэшхо ѿшыгъ. Филология шлэнгъэхэмкъе докторэу, профессорэу, шлэнгъэхэмкъе Дунээ Адыгэ Академиим иакадемикэу, аш итхъамэтэ гуадзэу, Урсыес Федерацием итхаклохэм я Союз хэтэу, Къэрэщэ-Щэрджэс, Къэбэртэе-Бэлькъар ыкы Адыгэ республикэхэм шлэнгъэхэмкъе ялофышхоу Бэчыжь Лейлэ Абубечыр ыпхъум ыныбжь ильяс 91-м итэу тыгъэгъээ мазэм и 4-м, 2020-рэ ильясым идунаи нутгъынг.

«Национально-художественные традиции и формирование повествовательных жанров адыгских литератур» зыфилохэрээр етхых. Ахэр СССР-м шлэнгъэхэмкъе и Академие дунээ литературэумкъе институтэу Москва дэтым щыпхыргъэкъих. Джарэущтэу Темыр Кавказымкъе аперэ бзыльфыгъеу Бэчыжь Лейлэ докторыц!эр кылэжкыгъ.

Бэчыжь Лейлэ тхыльэр статьяре ытхыгъэр бэ, ахэм япчагъэ къэльтигъеуай. Икъэлэмице и итушийт с тхитэ экэр

Темир Кавказым ыпхъу цэрийоу, наукэм идунай дэгьоу щизэльшашээрэ Бэчыжк Лейлэ мыпэ къыпыкыгъэ тхыгъэхэр адыгэ республикищым ашыпсэурэ цыифхэм ямызакью, Темир Кавказым ишлэнгъэлэжхэм.

Үиңиңдэлъфыбзэк! Э къыңдэк! Үрэгъэзетыр къиптхык! Үн фае

Ильэсныкъо къэс тильэпкъ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» кіэтхэнхэр зыщамыгъэгъупшэнэу цыфхэм редакциөр къяджэ.

Аш емыкыу хэлтээп, къыхэкын ашыгыупшэү е непэ-неуцым хэтхэу, къэтхэгьур алекъиклеу. Шыныкъэ, къэтхапкыр ямылэу мэхьеу. Ари бгъашгъонэу щитэп, тефэрэр маклэп. Блэкыгъэ советскэ ильэсхэм джы афеджээп. Бэдзэр зэфыщтыкыцэм тызыхахьэм «зимыцэм яни фэхъякъижырэп» зыфалорэм фэдэх хувь э типсэүкэ.

Іошланлә горэм lutym лэжъевеклә tækly кырыаты, пенсиянорхәми пенсие горэ къафэкло. Ары шъяхай, унапкы, газыпкы, электроэнергием ыпкы, псыплкәри атынхә фәе. А зэклемә афемыхъуи къыхәкы. Ареу щитми, уинидэльфыбзэклә къидекъирә гъезет закъор пыщыгъупшә мыхъуштәү сэлъыта.

Гыззетхәм яджежәрәр щылз, ау ахәри зэфэдэхәп. «Сэ урысызсыз сыйзреджәрәр, адигэ гъязетым сыфаеп» ылоу урысынбзэклә тхыгъэр къыритхыкыымэригъекъо щылэр бә. Аш фәдэгупышысаклә зиңэхәр къэзыльфыгъэр адигэ бзыльфыгъеба, янәхәм бзэу аулылыр адигабзеба? Аш фәдэу ныидэльфыбзэр зымыгъельэпгэжъяен, къызхәкы-

Ильяс къес аш клатхэрэм иппчагээ нахь макэ мэхъу. Къыхэкыыштыгъ ильясхэр ми-нилпшым нэсэу. Сэ сишошыкъэ, мы юфым Правительствэмрэ Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ ыгъэгумэкынхэ фае. Сыда плю-мэ, ар ахэми ягъээзет. Сицихъе тельэу къесэло, адыгабзэкъэ къыдэкыирэ гъэзетым емырджэу ыкъи къыримытхыкъиэу ахэтыр зэрэмымакъэр.

Лъэшэу сыгу къео «Адыгэ макъэм» фэгъэхъыигъэ гущылэ мышыюн къаloxэрэр зызэхэ-

Къэрэшшэ-Щерджэсым и Хъабэз район ит къуаджэу Псэукэ Дахэм жъоныгъуакэм и 29-рэ мазэм, 1929-рэ ильэсым къышыхъугь. Япшэнэрэ классым исызэ арагъэтхыгъэгэе сочинениеу «Хэты шъухъунэу шъофая?» зыцэм, Лейлэ щитхыгъагь: «Сэ Ленинградскэ къэралыгьо университетым сычэхъащт». Пшэшэжье ныбжыкэм игухэль къыдэхъугь. Ждановымын зыхыре госуниверситетым чахьэ, дэгүү дэдэуи къеухы. 1964-рэ ильэсым Бэчыжъ Лейлэ кандидат диссертациеу «Черкесская советская литература. Становление и развитие» ыкы 1973-рэ ильэсым доктор диссертациеу «Национально-художественные традиции и формирование повествовательных жанров адыгских литератур» зыфилохэрэгетхых. Ахэр СССР-м шээнгъэхэмкэ и Академие дунээ литературэмкэ институтэу Москва дэтым щыпхыргэекийх. Джарэущтэу Темир Кавказымкэ аперэ бзыльфыгъэу Бэчыжъ Лейлэ докторыциэр кылэжьыгь.

Бэчыжъ Лейлэ тхыльэр ста-
тьярэ ытхыгъэр бэ, ахэм яп-
чыагъэ къэлтыгъетай. Икъэлэ-
мыгэ къыпыкыгъэ тхыгъэхэр
адыгэ Республикин ашыгэс-
урэ цыифхэм ямызакью, Темир
Кавказым ишэнгъэлэжхэмий.

нэмүкі къэралыгъохэу адыгэхэр зыщыпсэухэрэми ащызэлташлэ, осэ ин къащидашы. Ахэр ти-льэпкъ ихъарзынэш щыщ хъу-гъэх, къыткіэлтыклощт лэуж пчыагъэмэ «ядышъэ» кіэн льа-пшэ къафэнагъэх.

Бэчыжъ Лейлэ литературэм-кіэ шлэнныгъешхохэр зэрэлкіэльхэм ишүугъяэкэ мэхъане инзилэ тошшагъэхэу томих хъурээ «История советской многонациональной литературы», «Советский многонациональный роман», «Энциклопедия литературы народов России XX века», «Антология литературы народов Северного Кавказа» зыфи-тохэрэр тхыгъэнхэмкіэ Дунээ литературэм институт ишэнтигъэлэжхэм ягъусэу тоф адишэн ыпъякырь.

Шлэнгъэлэж ныбжыкайхэм
аделэжжээнир ишпээрэль шхьба-
иэу Бэчыжь Лейлэ ылтыгтэштигь.
Доктор, кандидат диссертаци-
хэм якъэухумэнкіэ советы-
бэхэм ахэтэйгь. Темыр Кавка-
зыым ис лъэпкхэм ашыщэу
Лейлэ пэцнэныгъэ зыдызэрихъэ-
гъэ нэбгырабэ филологияе шлэн-
гъэхэмкіэ кандидат ыкчи
доктор хъульгэх.

щтыгъэх, курсовой, диплом
лофшлгъэхэм ятхынкээ ригъа-
джэхэрэм лэпшлэгъу афэхъу-
щтыгъ, емзыэщыжэу аш лоф-
адишлэштыгъ. Ехъ ышхъэки
дунэе, зэрэурсые ыккы чынэ-
льэ научнэ конференциехэм
ахэлжьэштыгъ. Ашкэ лэпшлэ-
гушлоу кыифхъущтыгъ ильэп-
кыбзэрэ урсыбзэмрэ анэмы-
кээ агадзыбзи, нэмцыбзи,
полякыбзи дэгью зэришлэшты-
гъэхэр.

ипэшагъ, Урысые Федерацием итхаклохэм я Правление хэтыгъ. Бэчыжъ Лейлэ Адыгэ хэкум къаклоу, щашIэу, щальытэу, идах э щалоу ѿтыгъ. ШIэнныгъэлэжхэм, тхаклохэм язэлукIэзэдэгүшIэгъубэмэ ахэлажьэштыгъ, студентхэм бэрэ ау-кIеэштыгъэ. Ныбджэгъуныгъэ зыдырилагъехэм ахэтыгъях усаклохэри, орэдусхэри, орэ-дыхлохэри. Аш фэдэ гуфэбэныгъэ зэфыищтыкIэ дахэхэм къап-къырыкIыгъ орэдэу «Лейла» зыфилоу усаклоу Яхъулэ Сэфэ-рыре орэдусэу Тхъабысымэ Умарэрэ фаусыгъер. Ар ти-республикэ дэгъоу ѿзыэльашIэ, къышало.

Гушъяэлэжьыг бай зыгью-
игээ, акъылышкорэ научнэ
амалышкорэ зыпкырыльгээ
Бэчыж Лейлэ къизэрэтхэмь-
тыжыр лъэшэу гукъао къитщэ-
хуу. Ежь щымыгэжьими нахьы-
пэм фэдэу ар тишэнэгээлэжь-
кэлэе гъаджэу щытышт, сыда
помэ научнэ творчествэр сы-
дигъоки къодырэп. Адыгэ лъэп-
къэу зыфэлэжьагээм ихьишэ
ааш ыцэ къыхэнэжьыщт, шүккэ,
дахэкэе ренэу тыгу ильышт.

Гуманитар шэныгъэхэм-
кэ Адыгэ республикэ ин-
ститутэу Кэрэцэ Тембот
ыцлэкэ щитым ило-
фышэхэр. Шэныгъэмкэ Ду-
нэе Адыгэ Академиет игээ-
цэклэко куп.

мыльтыымэ уадыгэп, уасэ зыфеп-шыжыреп, шъхъакло уилеп. Уадыгэ унагьоу уильэпкъ гъээз, адыгабзэкіе тхыгээ тхыльхэм уямыдженэрэм, къыпкілехъухъэ-хэрэм лъяпкъ зэхашлэ ябгъэгьо-тыштеп. Тикъуаджэ унэгьо шыщулепэ-цыпэ дэс. Ащ щыщэу «Адыгэ макъэр» къизытхыкырер бгъур ары.

Гъэзетыр къызфыдәкырыр,

зыфэлажьэрэп лъэпкъыр ары.
Уахътэм къыздихырэ ӏоғхэм
язэшшохын ар пыль. Гъэзетым
итептъэ нахъ дахэ, нахъ дэгүү
хъуным редакцием илоғышшэхэр
фэбанэх. Шъяхъакло уилэу, уады-
гэу зыюльйтэжжымэ, почтэм
учлахъяу нэмэгдхэг къиптыхы-
къыхэу, уиадыгэ гъэзет закъо-
къэбгээнэнэр хъайнапэ.

КІэтхэгъу къэс почтэм сэ-

клошъ, ащ фэдэ «адыгэ» горэм
ренэу сырхэйлэ. «Адыгэ ма-
къэр» пыцыгулашагъа?» къеупчы
почтэм илофышшэ. Ынэ къэмьу-
щакоу «ащ седжэн сльэкырыпэ»
къыреюжбы. Зэрэзекуагъэр
сшюмытэрэзэу гущылэ заулэ
зеслоклэ «Owla, Сэфэр, оры ар
зигъэзетыр, о клатх, ащ пае
гонорар къиуаты» къысечюжбы.

Гонорар «Кызылтүрк» кысысажулык. Сыкыткындың жаңылыктарынан көрсөтүлгөн. Сыкыткындың таралып калған жаңылыктарынан көрсөтүлгөн. Сыкыткындың таралып калған жаңылыктарынан көрсөтүлгөн.

почтэм сэкошь къэсжэлбэжбы.
Сэ къэзгъэшлагъэм, ильэс
85-м ситишь, цыиф лъэпк сы-
рихылылагъэп иныдэлтфыбзэклэ
мыгущыэу, емыдджэшью. Сыдеу
тыклоудыпера тэ. Непэ тихын
тлекли, тщигын дгъотымэ икъу-
гъэу тэлтыйтэ. Ау ар тэрэзэл.
Убзэклэ умыгущыэнэры, уини-
дэлтфыбзэ умышиэнэры насы-
пынчагъ, тхамыклагъу, ашкэл
тхыгъэм уемыдджэшуюныр емы-
клишхү.

Тышъольъэу тиныдэльфыб-
зэклэ кызыдеклэрып гъэзет закъор
шъумыгъэклодынэу. Ар непэ
чэтынэмэ, ильэс зыбгъупшыкэ
тиныдэльфыбзэ тщигъупшэжы-
пэшт. «Адыгэ макъэр» лъэпкыым
ынал ыбзэ иуххумакъу

ынаг, ыозэ иухъумаку.
Хъодэ Сэфэр.
Ioшшэним иветеран, гъэ-
зетым иныбджэгъушы.

Культурэхэм и Унэхэмрэ щыІэнүгъэмрэ

ЗэІукIапIэ афэхъурэр гуIэтыпI

Шьольыр зэнэкъокъо «2020-рэ ильэсийм культурэм и Унэ анахь дэгъу» зыфиорэр Адыгэ Республикэм щыкIуагь.

Адыгэ Республикэм культурэмкэ и Министерствэ, Адыгэ-им лъэпкэ культурэмкэ и Гупчэ тофхъабзэр зэхашаагь. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо программэ «Культурэм хэхбонгъэ ышыныр» зыфиорэр тельтигъа 2020-рэ ильэсийм зэнэкъокъуррагъекIокIыгь. Шэжкыымрэ Ѣытхъумрэ я Ильэ-

сэу 2020-рэ ильэсир зэрэштийр зэхещаклохэм къыдалтыгатай. — Культурэм и Унэ анахь дэгъур республикэм къыщихын фэшл тофхъабзэр къекIокIыгъуитлоу гошыгъагь, — къитиуагь Адыгэ Республикэм культурэмкэ и Министерствэ испециалист шхъалеу Теуцожь Нурыет. — Пэшорыгъэш зэ-

нэкъокъур мэлыльфэгъум и 1-м къыщегъяжьаагьэу чьэпьюгъум и 30-м нэс районхэм ашыкIуагь. Я 2-рэ къекIокIыгъор заочнэ шыкIем тетэу шекло-гъум и 20 – 25-м республикэм лъэпкэ культурэмкэ и Гупчэ щизэхашаагь.

— Къоджэ ѢыIакIем хэхъонгъэ ышынырм фэшл культурэм иунэхэм ялофшагъэ елтыгъяар бэ.

— Концертхэр, спектаклхэр, пчыхъэзэххэхэ гъешIэгъонхэр культурэм иунэхэм ашызэх-

щэх, — къеуатэ Адыгэ Республикэм лъэпкэ культурэмкэ и Гупчэ ишащэу ахэлтыр, яшIенигъэ зэрэхагъахъорэр апэу къызыщагъэлъэгъон альэкIыщтхэм культурэм иунэхэр ашыых. Къуаджэм Ѣырагъажы, артист цIэрило хъугъэхэу непэ республикэм иансамблэхэм, театрэхэм нэбгырабэмэ яоф ашашэ. Культурэм иунэхэм янсанблэхэр республикэм, хэгъэгу зэнэкъокъухэм ахэлажьех, И-

кыб къэралхэм ашыкIорэ фестивальхэм яIэпэIесэнгъэ къащагъэльяагь.

Тэхъутэмыкъое районным иан-самблэу «Уджыр» Тыркуем зэкIом, тильэпкъэгъоу концертэйм еплыгъэхэр лъэшэу ыгъэ-гушуагъэх. Аш фэдэу Ѣытхъур къытфэзыхыгъэхэр нэмыхкэ районхэм, къалэхэм яIэх.

Анахь дэгъухэр

Красногвардейскэ районным культурэм и Унэ апэрэ чыпIэр къидихыгь, Унэм ишащэр Александр Илюхин.

Тэхъутэмыкъое районным культурэм и Унэшхо ятIонэрэ чыпIэр фагъэшшошагь, пащэр Къэлэкъутэко Инвер.

Теуцожь районымкэ Очэ-пщие культурэм и Унэу дэтэм я 3-рэ чыпIэр къидихыгь, пащэр Апээзо Нурыет. Адыгэ Республикэм культурэмкэ иунэхэм афэгъэхыгъэ къэбархэр зэхещаклохэм Интернетымкэ янэкIубгъохэм игъекIотыгъэу къащагъэльяагь. Культурэм иунэхэр гуIэтыпIех, цыфхэм язэлукланIех.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Сурэтхэм арьтхэр: зэнэкъо-къум хагъэунэфыкIыре чы-пIэхэр къыщырэзыхыгъэхэр.

Красногвардейский район районный Дом культуры

Хыкум приставхэм къаты

Чыфэр сомэ мин 200-м ехъугъагь

Транспортым пыль хэбзэлахымкэ чыфэшхо зэуузгъэкIагъэм кыпщинын фэягъэр исчет рапыгь.

Адыгэкаалэ ихыкум участкэу N 1-м унашьоу ышыгъэм диштэу транспорт хэбзэлахым итынкэ сомэ мин 200-м ехъурэ чыфуу зэуугъэкIагъэр хуульфыгъэм кызэкигъэкIожын фэягь.

Аш епхыгъэу хыкум приставхэм я Федеральнэ кулыкыу Адыгэ-имкэ и ГъэлорышланIэ иотделэу Теуцожь районым ѢыIем яоф къызэлихыгь.

Хуульфыгъэр аш щагъэгъозагь, чыфэр кызыцшишынхын фэе пIальэр, ар зимиgъэцакIекэ пшъэ-дэкIожьэу пыльыр гурагъэуагь.

Хыкум приставхэм яофир зэххафызэ хуульфыгъэм мылькоу IэкIэлэльир зэрагъэшагь. Транс-

порти 4 тетхагъэу ыкIи кредит организацие зэфэшхъафхэм счетхэр ашырилэхэу хыкум приставхэм агъэунэфыгь.

Хыкум приставхэм я Федеральнэ кулыкыу Адыгэ-имкэ и ГъэлорышланIэ ипресс-кулыкыу

Адыгэ къэIуакIэхэр

Растения

КъэIыхэрээр

Самшит – хэшьай, къэщей (бесл.), чэшней (каб.), хэмштүл (черк.).
Сафлор красильный – зэхьифран (черк.).
Сахарный тростник – анджи-рэфшьюу, къамылфо (каб.).
Свекла кормовая – шыоф гыныпль, былимжэгундэ (черк.), жэгундэхужь (каб.).
Свекла обыкновенная – чыпль, гыныпль, жэгундэ (каб.), джигундир (шапс.).
Свекла обыкновенная (сахарная) – шыоушигъу зыхашыкIэе чыпль, фошыгъужэгундэ, фошыгъупхэжэгундэ (каб.).
Свекла столовая – чыпль, гыныпль, гыныпльпльижь, жэгундэпльижь (каб.).

Свербига восточная – андэгурэ, амдэгурэ (каб.).

Свидина кроваво-красная – зейнэпцI (каб.).

Свидина южная – зейнэпцI (каб.).

Свинорой пальчатый – хэуц, бзамэ, тхэклюмэкIыхудз, джэдльэбжанэ (каб.), хэузд (черк.).

Сельдерей пахучий – чыгыныф, чыгыныху (черк.).

Серпуха – блэнзуц, бланэудз (черк.).

Сибирский кедр – шыкортымчыг, шыкортымей (каб.).

Сизая плесень – гъюэта (каб.).

Синяк красный – шкэплль (каб.), щоджэнпыль (м.-каб.).

Синяк обыкновенный – бжэкIешь, бжэштэф, щхуасэ (каб.).

Сирень – мэштичыг, мэжджытжыг (черк.).

Ситник – блэч (черк.), сэрэш (каб.).

Ситник нитевидный – сэрэшсыгъуэ (каб.).

Ситник жабий – псыхьуэсэрэш (каб.).

Ситник растопыренный – псыпцIэ-сэрэш (каб.).

Скабиоза кавказская – пчэнльэ-гуандж, бжэнльэгужь (черк.).

Скерда – къэррабешьэф, къэррабещэху (черк.).

Скорупа, шелуха – шъумампI

Скумпия обыкновенная – быяу (каб.).

Тихатэ сыдапльэмэ цу фыжь дэсэльягьо.

(Къэбы).

Тихурае лы къуапцIэ.

(Къэбы).

Тхээпэ шьомбъожьым ыкъо хъураежь.

(Къэбы).

Смородина красная (обыкновен- ная) – санейпльижь (каб.).

Смородина черная – сэнэшшуц, санейфыцIэ (каб.).

ГущыПэжъхэр

Бжынным узыгъуил къыргэжьэ, бжыныыфым узыгъуил егъэхъужы.

Комэ цыкIу нахы комэшху.

Къужъыр къыпзымэ ылъапсэ ефэжьы.

Ныбгъур гъажьом хэсми, хъамэм-кэ ыпэ гъэзагьэ.

КІЭЛЭЦЫКУХЭМ ПЦЫ АУСА?

Русльян ятфэнэрэ классым ис, иеджэн мы аужырэ уахътэм шукалеу къыщигъэкIагь. Ныр товшаплэм къызекIыжым «хы-салымкэ десэр бгъэцэкIэжыгъя?» ылу иклалэ еупчыгь. Десэр ыгъэцэкIэжыгъяу джэ-уап аш къыритжыгь. Ау ныр тетрадым зыдапльэм иклалэ пцы къызэрэфиусыгъяр къигу-рыгуагь. ИпцI къычэменишыгъы-ным щыгугъяу янэ зэхихмэ

шоиогъор ары аш къыуагъэр. Пцы уусы зэрэмыхъуштыр пчагъэрэ зэралогъэ Русльян ынаплэ къымылэтэу нэу губжы-гъэм ылашьхэ итыгь.

КіэлэцыкIум нахыбэрэмкэ пцы зиусырэр нахыжхэм шапхъэу къыфальгэгүрэмэ ежь иштоигононгъэрэ зэтемыфхэ зыхъукIэ ары. Русльян фэгъэхыгъяу къэплон хъумэ, дэгьюо еджэнэу аш джыри пшъэрэль

ышхъэкIэ зыфигъеуцужыгъэп. Джары ным ылохэрэр зыкIыхэ-мызагъэрэри.

Пцы зэриусрэм кіэлэцыкIур ыгъэгумэкIирэп, ашкIэ илофыгъо зэшүихыгъяу ельйтэ. «Пцы умыус, ар къычIешжыжышт» зэрэраорэм иштоигон къаклорэп. Амыгъэпшынэнэм пае пцы зэриусрэм нэмийкIеу, лъапсэ гори имыIеу кіэлэцыкIум зы-горэхэр къыгупшыснхэ ыль-э-

кишт. Урысыбэр еджаплэм щарагъэхы зэхъум летчик цэрыло горэ яклас къэкIогъагъяу, самолетхэм ямодел ахэм къаригъэлэгъуэй къылотэн ыльэкIышт...

ШыпкъэмкIэ, кіэлэцыкIур ыгъыпхэхэм, ублэпIэ еджаплэм ачIесхэм щимыIэ горэ къаугупшысныр яklas. АхэмкIэ ар шапхъэу щыIэхэм уарыкIынэмрэ дунаеу узытетир умыштэнэмрэ зэфэдэпнила?

Пстэуми къыдгурэо кіэлэцыкIум уахътэ нахыбэу къыфыхэбгээкIымэ, удэджэгум, зекло удакломэ, мафэм ыльэгъуэхэмкIэ пчыхъэ къэс үеупчыгъэ зэрэдэгъур. Ау къэлэгъэн фае ны-тихэу пчыхъэрэ пшынгъяуэу яунэ къекIолэжхэрэм ыорышэу, щысэтхэгээу яklas. АхэмкIэ альэгъу зэрашоигон кіэлэцыкIум ахэм цыхъэу къафишырэр къызэрэригъэхырэр. Ны-тихэм къыщаgээзяягъэ фэдэу, мэфэ пстэури зэфэдэхэу зэкIэлты-клохуэ къызышошырэ кіэлэцыкIум ежь къыгупшысихэрэмкIэ ишыIэнэгъэ ыгъэкIэрэлэй өублэ. Аш пцы ыусэу ары бэмэ къызэрашыгъурэр. АшкIэ щысэншоу щыт «Каникулы в Простоква-шине» зыфилорэ мультфильмэм хэт шээжьыр. Ны-тихэм къызэрэхэмашыкIырэм къыхэкIэу зыщалтытэрэ, шу зыщалтыгъурэ

дунай шъхъаф кіэлэцыкIум къыгупшысигь. Къыфамыдэ-щтыгъэ чэтыури хъери зэрээригъэтоигъэмкIя яунэ къыщидэмыхъуштыгъэр аш ригъэхъужыгъя. Аш фэдэ кіалэр сида зыфэнкьор? Янэ-ятэхэм къызэхашыкIынэр ары. Хэти исабый шу ельэгъу аш рильтэгъулээр горэхэр гукIэ фэмыштэу запьорэ къыхэкIими. Йашу, то-рышэу щытгъяэмэ, ны-тихэм ар гүнэнчээу шу зэральэгъущыгъэр сабыим нахь зэхишэ къэс дунаеу къыгупшысирэм аш нахь лъэшэу зыфекуудыи.

НэмийкI цыфым, ар уисабьеу орэху фаеми, идуай хэху-хъэрэр зэкIэ къэбгэгэйгүнэнэу плээкIыштэп, къэбгэгэйгүнэнэу щитэп. ХысапымкIэ десэу къыратыгъэр кіэлэцыкIум унэм щимыгъэцэкIэжыгъэмэ, гъашэгъонэу ар къыфамыдотэнкIи пшэхэнэп. Кіэлэгъаджэм шу-дэгүшүэу, хысапыр гъашэгъонэу зыщаагашырэ кружокым ар ешүутымэ хуущт. Е ар къе-хылтээкIэу шуухалтэмэ, нэмийкIэу къыдэхуухэрэм нахь зэрэ-пышуущэштэм шуулытын фае. Ренэу «шъузэплийн», шуузгу-рымыон нахьи ар нахышу.

Хъымыш

Жанн.

Унэгъо, кіэлэцыкIу психо-лог, кіэлэгъадж.

Хырыхыхъэхэр

Къарышьопс псым къыхэхы. (Сэнашхь).

Проектын хэлажьэ зышлоигъохэм ятхын аухыгъ

«Единэ Россиен» ипроектэу «Федеральнэ ПолитСтартап» зыфиорэм хэлажьэ зышлоигъохэм ятхын аухыгъ. Хэгъэгум ис нэбгырэ 6700-м ехъумэ яанкетэхэр къаэклагъэхъагъэх. Лъэу тхылхэр нахыбэу кызыдикыгъэхэр Москва, Московскэ хэкур, Санкт-Петербург, Ростов, Волгоград, Архангельскэ, Владимирскэ хэкухэр, Краснодар краир, Чечэнүр, Башкорстан ары. Нэбгырэ 44-рэ зы чыпіэм фэбэнэшт.

Анкетэхэр къаэкэзгъэхъагъэх, врачых, студентых, волонтерых, сатышлэх, гъецкэкэх хабзэм икъулукъухэм ашэлажьэх. Ятфэнэрэ пэччь депутат. Проектын хэлажьэ зышлоигъохэм япроцент 40-р бзыльфыгъэх, азыныкъо нахыбэр административнэ гуччэу щымыт псеупіхэм адэсих.

Проектын изэхэшаклохэм анкетэхэр яэубытыпіеу ныбжыкъэ нахь чанэу алтытэхэрэр апэрэ чэзыум кыщыхахыщих. Мыш дэжьым кандидатхэм политикэмкэ гъэхъагъеу яэхэр, проектэу агъэцкагъэхэр, къэбар жуғъэм иамалхэмрэ соцмедиамрэ зэпхыныгъеу адьрялэр кыдаалтытэштых.

Проектын хэлажьэшт нэбгыри 150-р ятлонэрэ чэзыум кыщыхахыщих. «Единэ Россиен» и Ашшэрэ партийн еджапіэ икс-пертхэм, политологхэм, политтехнологхэм, социологхэм, депутатхэм ахэр кылахахыщих. А нэбгыри 150-р Ашшэрэ партийн еджапіэм щагъесшт. Ахэм яегъэ

джэн тыгъэгъазэмрагъэжьэшт. Ятлонэрэ модулыр мэлтэйфэту — жыоныгуаклэм зэхашненуу рахуухъэ. Ушштынхэр дэгъоу зытыхэрэм зыгъесштхэр кыафагъэшнэштых, политтехнолог, политолог цэрилохэр арапхыщих.

«Федеральнэ экспер-политологхэм, гүшүлэм пае, коммуникационнэ холдингэу «Минченко консалтингы» ипащэу Евгений Минченкэм, политическэ улчэжъэгъухэм я Урысые ассоциации ипрезидентэу Алексей Куртовым, «Единэ Россиен» ипащэхэм, партием и Тхаматэу Дмитрий Медведевым ахэр аягъесштых, — кылуагъ «Единэ Россиен» хэдэзинхэмкэ и

Гупчэ комиссие ипащэ игудзэу, кадрэ политикэмкэ ыкли проектихэмкэ Гээлоришланлэм ипащэу Роман Романовим. — Федеральнэ проектыр зытегъэпсихыгъэр партием хэтхэу ыкли аш кыдэзыгъяштэхэу обще-ственнэ-политике ювшленхэмкэ опыт зиэхэр, чыжьеу лыыкотэн,

цыифхэм яфедэхэр къэзигъэгъунэн, цыхъэ зыфашын альэкыншхэр къыхэгъэшыгъэнхэр ыкли ахэм Ыпилгэту афэхүгъэнхэр ары. Зэлгээгэгъуклэмкэ Къэралыгъо Думэм цыифхэм яфедэхэр къыщыгъэгъунэн зытэгъыштандатхэр джареуцтэу кылахахын зэралъэкъыштим си-цихъэ тель».

Дмитрий Медведевым зэрилтийтэрэмкэ, проектэу «ПолитСтартап» зыфиорэм хэгъэгум ис ныбжыкъэ мин заулмээ политикэм еклурэ гъогур кыафызэлхыхыгъ. «Единэ Россиен» ишыклагъэхэр ныбжыкъэ чанхэр, посынкэу зиоф зэпзыгъяфхэрэхэр ары.

«Врачхэр, къэлэгъяджэхэр, общественнэ юфышэхэр политикэм зэрэлхэхэрэм тэркэ мэхъаншхо ил. Анахь шыхыаэр цыифхэм яфоффохэм язэшхынкэ Ыпилгэту аратынхэм ахэр фэхъазырынхэр ары. Сыда пломэ, депутатыр ишъольыр, икай илъикло щит, аш пшъэриль

шыхыаэу иэр хэдзаклохэм Ыпилгэту афэхүнхэр ары. Федеральнэ, шьольыр бюджетхэм мыльку къаагъэхъынхэм юф дишшэнхэр, цыифхэм яфоффохэр зэшшиу-хынхэр, ахэм ягъусеу гъэцэхъэжын, посольшын ювшленхэр зэрэлхэхэрэм гъуну альифынхэр ары. Аш фэдэ кандидатхэр ары партиеми, цыифхэм яшыклагъэхэр», — кылуагъ «Единэ Россиен» и Генеральнэ совет искретарэу Андрей Турчак.

«Проектэу «ПолитСтартап» зыфиорэм хэлажьэ зышлоигъохэм ятхын аухыгъ, — кылуагъ Урысые общественнэ организациеу «Единэ Россиен» и Ныбжыкъэ Гвардие» и Адигэ шьольыр къутамэ ипащэу. Мыекуу-пэ идепутатэу Бэрээдж Асиет. — Тиреспубликэ цыщ нэбгыре 25-мэ анкетэхэр зэхагъэуцахъэх. Ильэсих хуугъэе проектыр зыпхырашырэр. Ар игьюу зэрэштыр ыкли шуагъэ кызызери-тырэр щынэныгъэм кыгъэлтэгъуагъ. Сэри апэу 2018-рэ

ильэсым а проектын сыйхэлэжьагъ, ныбжыкъэ чанхэм акъячэ полигикэм шауштэйнхэмкэ, политолог, технолог Ыпилгээсэхэм агъэсэнхэмкэ аш амалышу кызызритырэр сшъхэхээзэшшагъ. Теориемкэ шынгээзэгъэштэйхэр, кулаинигъеу сээ кышигзэхъагъэхэр сидепутат ювшленхэмкэ кысшхъялэхъыгъех. Анахь шыхыаэр шоигъоныгъэ зиэлстэри программэм хэлэжъэнхээр эральэхъыттыр ары.

Партиеу «Единэ Россиен» ипроектэу «ПолитСтартап» зыфиорэм хэлжээ зышлоигъохэм ятхын аухыгъ, — кылуагъ Урысые общественнэ организациеу «Единэ Россиен» и Ныбжыкъэ Гвардие» и Адигэ шьольыр къутамэ ипащэу. Онлайн амалхэмкэ проектын хэлажьэхэрэм юфыгъо зэфэшхъяфхэмкэ тадэгүүшгэхъэх. Ахэм ашын-цаа зы нэбгыре депутатэу хадзыгъ. Акъячэ ауштэйнхэмкэ, зыышлыкытотэнхэ альэхъытлъэнхээр кылахахынхэмкэ мы проектыр ныбжыкъэхэмкэ юфыгъо щит».

Кызыдагъэгъунэшт

Кавказ заповедникым итариих Адигэ Республикаем кыщежьэ. Ялыягъеу кыагъэгъунэрэ чыопс чыпіэм изыщанэ, ар гектар 91000-рэ мэхъу, республикэм игъунапкъэхэм аууль. Чыопс банингъэр заповедникым и Темир ыкли Лэгъонэкъэ отделхэм янинспекторхэм къаухъумэ, щынэгъончагъэм зы оперативнэ куп лынпльэрэр, гъунапкъэхэр отрядищмэ кыагъэгъунэ.

Арэу щитми, заповедникир къеухумгъэныр гъунапкъэхэр къэбгъэгъунэнхэ закъор арэп. Аш ыкыбкэ щыхъурэм мэхъанэ ил. Шэкло хызымтшланлэм ичашткэ кыкылэльтирилт АР-м имээхъизмэт ичыгъухэм чыпіэшхо кызызэлтияубыт. Арышь, хэбзэнчэу чыгъхэр щырамуулкынхэм, псеушхъэхэм ямышэклонхэм алтыпльэгъэнэр республикэм

ипащэхэм, Кавказ заповедникир зыгъэорышлэхэрэм зэдьрило.

Ары аш ипащэу Сергей Шевелевым гъунапкъэм ухумаклохэм япост үргэцүгъэнэу предложение кызехъым, Адигеим ипащэхэм зыкыдьырагъэштагъэр.

— Күшхъэу Голае юльэнхээкъокэ зы пост гъэуцугъэнэр ары къэлакло тызфэхъугъэр, —

кылуагъ аш. — Аш федэ кытышт, съда пломэ, а чыпіеу зыфатдорэм ущитмэ къэбгъэгъунэн плъэкъыштэр бэ, автомашинэхэм нэмькыл къялпэ ялэштэп, связими мыш дэгъоу юф щешлэ. Ильэс псаум постыр щитынэу ишыклагъэп, осышко кытрельхээфэ нэс нылэп. Аш южым ущымыкложышишунэн Ѹуущт.

Күшхъэу Голае зэпрыкырыэ гъогур заповедникым игъунапкъэу Кыыш (Киша) зыфиорэм екл. Мы гъогумкэ чыопс паркэу Тхакакышхом унэсүни плъэкъышт. Постыр агьеуцуунэу ар ау сидми кылахахыгъэп. Мэз тогуу заул нылэп мыш узэрэш-зеклон плъэкъышт. Гъогу пистэуми аххыркын зылэхъышт автомашине уимысымэ зэлтээчышишунхэр илэх, узхэммыкышт. Узэрэкло Ѹуущт. Гъогу постыр зыдэштыртыр.

Аш имызакъоу күшхъэу Голае утетымэ зэкээ ольэгъу. Темир отделым икъяралыгъо инспектор шыхыаэр Владимир Елисеевым кызызриуагъэмкэ, а постым чыпіэшхо кыгъэгъунэн Ѹуущт.

— А чыпіэм дэгъоу ма-къэхэр щызхэхы, — кылуагъ аш. — Километрэ пчагъэхэлэхээхэм зэхэпхышт. Етлани, Кыыш мыйр километри 6 нылэп зэрэлчэхъяа. Тиннспекторхэм лъэсэуи, шыоуи къаклохъан алъэхъышт.

АР-м и Лыншхъэ ыкли мыльэнхэйм фэгъэзэгъэ министрствэхэм япашхэм зы пост гъэуцүгъэнэу зэрэдьырагъэштагъэм имызакъоу, нэмькыл чыпіл щыгъэпсигъэнэу предложение кылахахыгъ. Селоу Новопрохладнэм дэжэ зыфалуагъэр. Аш щыпсэхэрээр заповедникым инспекторхэм мызэу, мытлоу къапэхэфа-

хэх, хэбзэнчэу шыхъэ бжак-къохэр кызызраугъохэрэм пас административнэ протоколхэр афызэхагъэуцахъагъэх. Мэзир хэбзэнчэу рамылукынхэр ары Адигеим ифедэу хэлтиэр. Джыри зы пост загъеуцукэ заповедникым имээ чыпіэхэм уалтырлэн плъэкъынхэр Ѹуущт.

Ухумаклохэм юфыгъэн, чыг-гоу кыпэлүүлмэл лынпльэгъэнэм заповедникир фэгъэзэгъэшт.

Постым ишыклагъэр республикэм ыгъэлсэн фое. Гъунапкъэхэм якъеухумэн тыгъэгъазэм рагъэжъенеу щит.

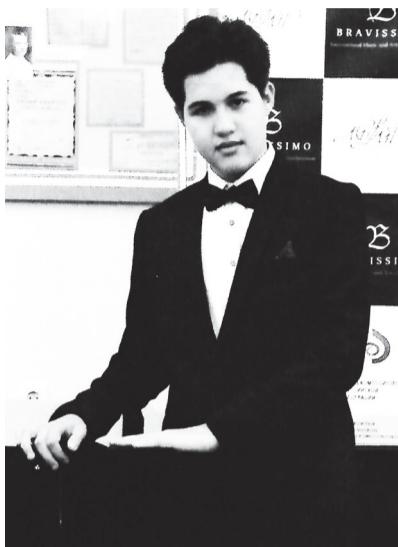
— Ухумаклохэр зыдэштырхэм икъяххэхыни, чыпіэм икъяухумэн зэдигтило. Постхэм апае вагонхэр къэтшэг-гъэхшэй, алэкэдгэхъэхштых, шлагбаумыр дъяуцүшт, цыфуу Ѣытштхэр дгээнэфэштых. Ильэсийкэ мэфэхэхэр къэблагъэх, хэбзэнчэу хвой чыгъхэр рамылукынхэм фэш постхэм юфыгъэн охтэ благъэм рагъэжъенеу щит.

Псэушхъэхэм якъеухумэнэ зэхэцгъэн фоеу щит. Кавказ заповедникым ипащэ игуадзэу Николай Ескиным кызызриуагъэмкэ, кымэфэ уахтэм ахэм янахыбэхэм гъунапкъэхэр кызэпачых. Домбайхэр ары нахь фэкыаигъэхэр. Темир отделым 500 фэдэс хэс. А чыпіэм тэфэштых фэдизим пчагъэхэр шхъарыкыгъэн фое, заповедник кыбым зэпрыкъыхэу къаштагъ. Арышь, ахэр бзэджашхэхэм ашыуухумэгъэнхэ фое.

Сэнаущ ныбжыкIЭХЭМ язэнэкъокъу

ХЭГЬЭГУМ КЬЫЩИХАХЫГЬЭХ

Ильэс 13 — 19 зыныбжыхэм язэнэкъокъу «Урысыем исэнаущ ныбжыкIЭХЭР» зыфиорэм икIэуххэр зэфахысыжыгъэх.

гээ Урысыем икIэух зэнэкъокъу кьышагъэлтэгъуаг.

Адыгейим иныбжыкIЭХЭУ 2020-рэ ильэсийн хэгъэгум хагъеунэфыкырэ чыпIэхэр кьышидээзыхыгъэхэм тигуалеу шуащытэгъэгъуаз.

ПсэупIэу Тульскэм ия 5-рэ класс щеджэрэ Владимир Брагинир лауреат хуугъэ, а 1-рэ шуаша зиэ дипломыр кьифа гэшшошаг.

В. Брагиним театральнэ ыклы цирковой искусствэмкэ ишэнэгэ уаса кьифашыгъ. Тульскэм искусствэхэмкэ икIэлэцыкы еджапIэ зыщегъасэ.

Красногвардейскэ искус- ствэхэмкэ икIэлэцыкы еджапIэ ия 6-рэ класс иеджаклоу Софья Белгис музыкальнэ Іэмэ-псымэхэм афэшагь, флейтэмкэ произведенияхэр егъэжынчых. Пшэшшэжьиер лауреат хуугъэ, я II-рэ шуаша кьидихыгъ.

Адыгэ Республиком икус- ствэхэмкэ икIэлэцыкы еджапIэу Лъэцэрыкю Кимэ ыцэ зыхыэрэм ия 6-рэ класс иеджаклоу Даниил Штомпель оркестрэм хэт, трубэмкэ ордзышшохэр кьирегъялох.

Д. Штомпель я III-рэ шуаша зиэ лауреат хуугъэ.

Тэххутэмыкье районым ип- сэупIэу Инэм искусствэхэмкэ икIэлэцыкы еджапIэ ия 8-рэ

класс щеджэрэ Нелли Пимановам ящэнэрэ чыпIэр кьидихыгъ, лауреат хуугъэхэм ашыц. Къэшьонымкэ и искусствэм зыфетъасэ.

Лауреат хуугъэхэм яконцертхэр хэгъэгум щыкlyагъэх, онлайн шыкылэм тетэу зэлукIэгъуухэр зэхашагъэх.

АфэгушIуагъэх

— «Урысыем исэнаущ ныбжыкIЭХЭР» зыфиорэ зэнэкъокъур хэгъэгум щашIэ, — кьитиуагь Адыгэ Республиком

культурэмкэ и Министерстве испециалист шхъялэу, тарихь шэнэгъэхэмкэ кандидатэу Тевцожь Нурыет. — Сэнаущыгъэ зыхэль кэлэеджэкло мини 2-м нахыбэ Урысыем изэнэкъокъу хэлэжьагь. ТиньбжыкIЭХЭУ гэхъагъэ зышыгъэхэм Адыгэ Республиком ыцэ и искусствэм щаэтигъ. ТикIэлэеджаклохэм, ахэр езыгъаджэхэрэм тафэгушо.

Зэнэкъокъум ехылгээгээ Иэнэ хуураем зэфэхыхысахэр щашыгъэх. НыбжыкIЭХЭУ яснаущыгъэ нахышшоу кьызэIуахынымкэ, искусствэм кьышыхыгъэ сэнхэхьят нахышшоу зыфагъэсэнымкэ амалыкIЭХЭУ зэральхуутхэм, нэмыхыкIЭХЭУ атегуушыгъэх.

Хагъеунэфыкырэ чыпIэхэр кьышдээзыхыгъэхэм яконцертхэр гэшшэгъонэу klyagъэх. НыбжыкIЭХЭУ сэнаущхэр хэгъэгум цэрийо щыхынхэмкэ аперэ лъэгапIэхэм алтыгэсигъэх. Теклонигъэр кьидээзыхыгъэхэм кэлэеджаклохэр акырыплыщых, зичээзу зэнэкъокъум зыфагъэхьазырышт.

Зэхэзыщагъэр
ыкIи кьыдэзы-
гъэкIырэр:
Адыгэ Республиком
льэпкэ Иофхэмкэ,
ИЭКЫБ къэралхэм ашы-
псүрэ тильэпкэ-
гъухэм адьярэз эзхы-
ныгъэхэмкэ ыкIи
къэбар жуугъэм
иамалхэмкэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдэ-
шийэр:**
385000,
къ. Мыекууапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къайхырэр А4-кIэ
заджэхэрэ тхьапхэу
зипчъагъэкIЭХЭУ 5-м
емыхуухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтыр
12-м нахи цыкIунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхьагъэхэр редакцием
зэкIегъэкIожых.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаущыхытагъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкэ ыкIи зэллыг-
ІэсэкIЭХЭУ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
ЧыпIЭХЭУ шытэп,
зэраушыхытагъэр
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаущаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекууапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкИ
пчъагъэр
4322
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2286

Хэутынум узщы-
кIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхытэр
18.00
Зыщаущихытагъэр
уахътэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шхъялээр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялээм
игуадзэр
МэццIэкъо
С. А.

Пшъэдэгыж
зыхыэрэ секретарыр
Тхъаркъохъ
А. Н.

Гандбол

ЦыхъэшIЭГЬОУ ешIЭРЭМ угъэгушхо

Урысыер — Чехиер — 24:22 (15:13).
Тыгъэгъазэм и 5-м Данием щызэдешIагъэх.

Европэм гандболымкэ ибзыль-
гээхээ командэхэм язэнэкъокъу
Данием щэкло. Командэхэр купи
4-у гошыгъэхэу пэшшорыгъэш
зэлукIэгъухэм ахэлжьэх.

Урысыер Испанием 31:22-у
зыткэлом ыуж Чехилем дешIагъ.

ТикIэлэчээгъэхэу Виктория Ка-
лининамрэ Анна Седойкинамрэ

цыхъэшIЭГЬОУ ешIагъэх.

ЗэлукIэгъур заублэм, Чехилем

икомандэ 6:4-у зэнэкъокъур

ыхыыщтыгъ. Мыекууапэ щыщэу

Виктория Калининам Iепэлэсэн

тээ ин кьигъэлтэгъозэ, метри 7

хуурэ тазыр дзыныр кьызэкли-

дээжэгъигъ, Чехилем иешIаклохэр

благъэху къеклухэу кьызэхэхими,

хягъэхэм Iэгуаор даригээдзагъэп.

Ятлонэрэ къэлэпчээгъэхэу Анна Седойкинам иешIакли тыгу

рихъигъ.

Къэлапчъэр дэгъоу кьызэра-

ухуумэрэм тиешIаклохэм ягуты-

ныгъэ кьызэтигъ, нахыбэрэ

апэкIЭХЭУ ильхэху фежьагъэх.

Пчъагъэр 17:17, 18:18.

Зэнэкъокъур къэухым зы-

фыкъошт уахътэм Урысыер

Чехилем ыпэ ишьигъ — 24:21.

Чехиер пчъагъэм емызэгъэу

теклонигъэхэм фэбанэштыгъ. Пчъагъэр 24:22-у зы такъикъ кьызэнэм, тиешIаклохэм ухъумэн Iофигохэр дэгъоу агъэцэлгэхъэх. Екатерина Ильинам Iэгуаор Чехилем икомандэ кьызэклихи, тиухумаклохэм къаритыгъ, гумэ-
кыгъо тимыгэхы хуугъэх.

ТиешIаклохэу гьогохуу 3 хъа-

гъэм Iэгуаор изыдзагъэхэр:

Дарья Дмитриева, Юлия Мана-

гарова, Дарья Самохина, Поли-

на Ведехина.

Гьогохуу 2 къэлапчъэм Iэгуа-

ор дээзыдзагъэхэр: Владлена

Бобровникова, Екатерина Ильи-

на, Ксения Макеева, Валерия

Маслова, Антонина Скоробогат-

ченко.

Ольга Фоминам ыкIи Кристи-

на Кожокарь зырызэ хягъэхэм

Iэгуаор радзагъ.

Чехилем иешIаклоу Маркета

Ержабковам гьогохуу 6 тико-

мандэ икъэлапчъэ Iэгуаор дид-

загъ.

Чехилем иешIаклоу Маркета

Ержабковам гьогохуу 6 тико-

мандэ икъэлапчъэ Iэгуаор дид-

загъ.

Чехилем иешIаклоу Маркета

Ержабковам гьогохуу 6 тико-

мандэ икъэлапчъэ Iэгуаор дид-

загъ.

Чехилем иешIаклоу Маркета

Ержабковам гьогохуу 6 тико-

мандэ икъэлапчъэ Iэгуаор дид-

загъ.

Чехилем иешIаклоу Маркета

Ержабковам гьогохуу 6 тико-

мандэ икъэлапчъэ Iэгуаор дид-

загъ.

Чехилем иешIаклоу Маркета

Ержабковам гьогохуу 6 тико-

мандэ икъэлапчъэ Iэгуаор дид-

загъ.

Чехилем иешIаклоу Маркета

Ержабковам гьогохуу 6 тико-

мандэ икъэлапчъэ Iэгуаор дид-

загъ.

Чехилем иешIаклоу Маркета

Ержабковам гьогохуу 6 тико-

мандэ икъэлапчъэ Iэгуаор дид-

загъ.

Чехилем иешI